

Ukrajina – „Normandské setkání, Hamburský účet“

Počátkem týdne proběhlo v sídle francouzského presidenta, Elysejském paláci /Palais de l'Élysée/, setkání tzv. Normandského formátu, tedy Ukrajiny, Ruska, Francie a Německa. Tato setkání na nejvyšší úrovni dbají na dodržování Minských dohod o příměří ve východní Ukrajině, podepsaných 12/02/2015. Měla by také přinášet další praktická řešení tohoto stále neurovnaného a doutnajícího konfliktu. Zmínkou o Hamburku naráží list na specifické německo-ruské vztahy týkající se plynovodu Nord Stream, důležitým pro zásobování Německa plynem a zřejmou chuť Západu obchodovat ve větší míře s Ruskem. Růst těchto obchodních možností ovšem brzdí nevyřešený ukrajinský problém i následné sankce Západu, uvalené na Rusko po okupaci Krymu.

Jednalo se o první důležité vystoupení ukrajinského presidenta a dřívějšího politického komika Volodymyra Zelenského na mezinárodní scéně. Nutno upřesnit, že francouzský president Emmanuel Macron na titulní fotografii listu chybí, což je zřejmě nedopatření fotografa.

Snahou Volodymyra Zelenského na tomto jednání bylo splnit svůj předvolební slib a přinést Ukrajině mír, zabezpečit zemi proti dalším možným útokům ze strany pro-ruských separatistů, operujících vojensky s ruskou podporou na východě země a vrátit domů ukrajinské zajatce z dřívějších bojů výměnou za zajatce ruské a separatistické. Pro splnění těchto slibů, na kterých závisí jeho politický úspěch na domácí scéně, nutně potřebuje spolupráci ruského presidenta Vladimíra Vladimíroviče Putina. Hlavní dialog se tak při těchto setkáních vždy odehrával na straně nejvyšších představitelů Ukrajiny a Ruska, kdy přítomnost francouzského presidenta a německé kancléřky měla obvykle jen zmírňující charakter, který napomáhal dosažení kompromisů mezi dvěma hlavními jednajícími stranami.

Otázkou je, lze-li spravedlivého míru s ruským souhlasem dosáhnout, aniž by byla Ukrajina nucena vzdát se své snahy o směřování do západních struktur. Zřejmě bude řešení záviset na míře ruského tlaku v tomto smyslu, stejně tak jako na odhodlání Ukrajiny trvat na své prozápadní politické a vojenské orientaci.

Výsledek jednání v Elysejském paláci přinesl pouze dílčí řešení, nikoli tedy náznaky nějakého výraznějšího posunu směrem k zabezpečení mírových poměrů.

Zelenskému se podařilo dosáhnout výměny zajatců, která je ostatně i v ruském zájmu. Toho již v podstatě dosáhl dříve při svém telefonátu s prezidentem Putinem v září. I tak je potvrzení této výměny očekávaným potřebným úspěchem Zelenského v očích ukrajinské veřejnosti.

Dále bylo dojednáno stažení vojsk z určitých bodů, obdobně jako se tak stalo v červnu z místa Stanica Luhanska, v říjnu z obce Zolote / Zolotoje a v listopadu z obce Petrivska / Petrivskaja. Staženy přitom budou zejména ukrajinské jednotky. I když míra stažení vojsk není rovnocenná, je v ukrajinském tisku tato skutečnost pozitivně hodnocena, neb ztěžuje možnost vzájemných střeleckých soubojů a následných obětí.

Nebylo dosaženo pokroku v otázce ukrajinské kontroly hranic Ruska se separatistickými republikami Doněcka /Doneckaja Narodnaja Respublika/ a Luhanska /Luganskaja Narodnaja Respublika/, což Rusku prakticky umožňuje pokračující nekontrolovatelnou podporu separatistů. Rusko tak může snadněji tvrdit, že se ruské jednotky, pronikající k východoukrajinským separatistům, skládají pouze z dobrovolníků – tedy jakoby se jednalo o období armádních „zelených mužů“, kteří dříve dle tvrzení Ruska pronikali na Krym těsně před jeho okupací soukromě v rámci svých dovolených. Na tuto dovolenou si s sebou ovšem vzali veškerou svou ruskou vojenskou výzbroj včetně tanků.

Otázka statutu separatistických republik zůstává nevyřešena. Minské dohody ve svém bodě 11 předpokládají jejich určitou autonomii, což se někdy v budoucnu nutně stane nějakým kompromisním řešením problému, zřejmě v rámci jakési federalizace Ukrajiny. Před jednáním v Paříži svolal bývalý ukrajinský prezident Petro Porošenko, čokoládový magnát, na Mejdan v Kijevě /Kiiv/ velkou manifestaci, při které varoval před územními ústupky Rusku, za které by evidentně považoval i formu federalisace Ukrajiny. Zatím neproběhnou ani jednání mezi ukrajinskou vládou a separatisty.

Otázka odsunu ruských vojsk a různých zahraničních dobrovolníků z obou separatistických republik, stejně jako otázka Krymu se na pořad jednání nedostaly vůbec. Volby dle ukrajinských zákonů se na separatistickém území konat nebudou, ruská blokáda Azovského moře, která zajímá zejména ukrajinský

přístav Mariupol, zůstává také neřešena. K výraznému pokroku tedy v Paříži nedošlo a otázka mírové dohody Ukrajiny a Ruska a dle našeho názoru tak i dalšího směřování Ukrajiny na Západ zůstává otevřena.